

Ewa Gieysztor

Płonka-Kozły, gm. Łapy, woj. białostockie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 14, 18-19

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Rydno II/1980. Wykop ten leży nieco na wschód od obszaru kopalni, na gruntach wsi Nowy Młyn, nad bagnem "Babica". Odsłonięto 60 m², uzyskując bogate materiały krzemienne, w tym dość znaczne ilości narzędzi i rdzeni. Jest to nowy interesujący zespół łączący w sobie zarówno cechy technokompleksu z tylczakami jak i cyklu mazowszańskiego. Prace nie zostały ukończone.

Rydno Kopalnia I/1980. Założony wykop był przedłużeniem wykopu III/1979, w którym odkryto wielojednostkową, wielką jamę eksploatacyjną użytkowaną przez ca 2000 lat /od ca 10.500 do 8.000 p.n.e./. Badania tegoroczne pozwoliły na wyznaczenie zasięgu tej wielkiej jednostki eksploatacyjnej od strony południowej. Odsłonięto 30 m² wydobywając nieliczne materiały krzemienne, w tym parę narzędzi.

Dołkowanie. Sondażowym dołkowaniem objęto obszar 150 m² na terenie wsi Nowy Młyn, ca 100 m na południowy wschód od wykopu Rydno II/1980. Wykryto nieliczne materiały krzemienne oraz zapewne jedną jamę hematytową.

Materiały są przechowywane w ZEK IHKM PAN.

Badania będą kontynuowane.

PŁONKA-KOZŁY, gm. Łapy
woj. białostockie
Stanowisko 1

Państwowe
Muzeum Archeologiczne

Badania prowadziła mgr Ewa Gieysztor.
Finansował KZA w Białymstoku. Pierwszy
sezon badań. Schyłkowopaleolityczne pracownie
krzemieniarskie /śladu osadnictwa mezolitycz-
nego i neolitycznego/.

Stanowisko położone jest na wale morenowym, między dolinami rzek Narwi i Awissy. Od północy sąsiaduje ono z naturalnymi pokładami kredy, w których występują złoża koncentracji krzemiennych, wykorzystywanych przez ludność pradziejową.

Badaniami objęto środkową i wschodnią część stanowiska. Zabytki znajdowane były niemal wyłącznie w próchnicy, tylko niewielki ich procent wystąpił w stropie iluwium gliniastej gleby.

Założono 1 wykop główny i 16 wykopów sondażowych o łącznej powierzchni 54 m². Ogółem wydobyto około 1680 zabytków krzemien-nych, a wśród nich: 26 rdzeni lub ich fragmentów /głównie rdzenie dwupiętrowe wiórowe/, 2 formy rdzeniowe, 4 wierzchniki, dwupiętrowe, 24 zatępce, półtylczak, formę zgrzebiową, 2 rylce węglowe, 2 drapacze, 39 wiórów z retuszowanymi wnękami lub bokami, 25 odłupków retuszowanych i 20 innych narzędzi. Poza zabytkami nawiązującymi do cyklu mazowszańskiego znaleziono pojedyncze elementy mezolityczne /trójkąt - sondaż III/ i neolityczne

lub wczesnobrązowe /grocik trójkątny - sondaż IV/.

Materiały po opracowaniu będą przechowywane w Muzeum Okręgowym w Białymstoku.

Badania będą kontynuowane.

PODCZERWONE,
grm. Czarny Dunajec
woj. nowosądeckie
Stanowisko 1

Uniwersytet Jagielloński
Instytut Archeologii

Badania prowadzili mgr Jacek Rydlewski
i mgr Paweł Valde-Nowak. Finansowała
Komisja Archeologiczna Oddziału PAN
w Krakowie. Pierwszy sezon badań,
Obozowisko /paleolit schyłkowy/.

Stanowisko zostało odkryte w czasie akcji poszukiwawczej przeprowadzonej w jesieni 1979 r. Zajmuje przykrawadną partię wysokiej terasy prawego brzegu Czarnego Dunajca, usytuowaną nieco poniżej stopnia wodnego. Położone jest około 10 m na wschód od drogi gospodarskiej biegnącej skrajem lasu, porastającego urwisty brzeg rzeki. W wykopie o powierzchni 15 m² zaobserwowano następujący układ stratygraficzny: około 15 cm gleby współczesnej /w-wa I/, około 80 cm gliniastopółkowego utworu barwy jasno-brunatnej z licznymi plamami siwego "ihu" /korzeniaki/ /w-wa II/. Warstwy te pokrywały poziom żwirów rzecznych granitowo-kwarcytowych /w-wa III/ z udziałem gliny zwiaterziskowej. Poziom ten należy określić jako fluwioglacjalny i wiązać z okresem przedostatniego zlodowacenia tatrzańskiego /Riss/. Zabytki zalegały głównie w stropie warstwy II, jednak pewna ich liczba wystąpiła głębiej, w obrębie systemu pokorzeniowego. Większość z nich jest częściowo wygładzona eolicznie.

Uzyskano ogółem 53 wyroby wykonane w 51 przypadkach z radiolarytu z wychodni podhalańskich Pienińskiego Pasa Skałkowego. Wystąpił ponadto 1 odłup z kwarcytu oraz 1 surowiak z krzemienia jurajskiego podkrakowskiego. Struktura inwentarza jest następująca: odłupki i ich fragmenty 42, wióry i ich fragmenty - 8, narzędzia - 2 i 1 surowiak. Nie stwierdzono obecności rdzeni, bądź ich fragmentów. Formy narzędziowe to: masywny wiór z wnęką oraz zbrojnik /skośny półtylczak z podłuską podstawą/. Cechy typologiczne zbrojnika, a także techniczne cechy niektórych wyrobów sugerują związek inwentarza z tzw. późnym technokompleksem magdaleńskim.

Stanowisko zostało w pewnej części zniszczone wskutek eksploatacji nieistniejącej dzisiaj glinianki chłopskiej zlokalizowanej w sąsiedztwie. Niewykluczone, że pierwotny zasięg stanowiska był większy o te części terasy, które uległy destrukcji w pewnej fazie erozji bocznej rzeki.

Badania będą kontynuowane.